

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสภาวะแวดล้อมของโลก ได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติ อันเนื่องมาจากการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้ความต้องการในการบริโภคทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ไม่สามารถสนองต่อความต้องการของมนุษย์ชาติได้ ทำให้แต่ละประเทศมุ่งพัฒนาเทคโนโลยีของตนให้ก้าวหน้า เพื่อที่จะฉวยโอกาสในทางได้เปรียบเชิงเศรษฐกิจต่อประเทศอื่นๆ จนมีคำกล่าวที่ว่า "ผู้ใดครองเทคโนโลยี ผู้นั้นครองโลก" (ลีปนนท์ เกตุทัต 2536:274) จากสภาวะการดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างขาดความระมัดระวัง จนเกิดผลกระทบที่เป็นวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมต่อสังคมโลกในที่สุด เช่น วิกฤตการณ์การลดลงของพื้นที่ป่าเมืองร้อนในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำอะเมซอน ประเทศบราซิล ปัญหาฝนกรดที่ทำลายแหล่งน้ำธรรมชาติในเขตทะเลสาบประเทศฟินแลนด์และประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย อันเนื่องมาจากการแพร่กระจายของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ จากการเผาไหม้ของถ่านหินจากโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษ ปัญหาการใช้พลังงานทั่วโลกจนก่อให้เกิดการแพร่กระจายของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ปกคลุมชั้นบรรยากาศก่อให้เกิดภาวะเรือนกระจก (Greenhouse Effect) เป็นเหตุให้อุณหภูมิโลกสูงขึ้นหรือปรากฏการณ์เรือนกระจกในบรรยากาศชั้นโอโซนที่ทั่วโลกได้ฉีกกันเนื่องมาจากการแพร่กระจายของสาร CFC ที่ใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องเย็นทั่วโลก เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยปัจจุบัน นับได้ว่าเป็นช่วงระยะเวลาของการพัฒนาประเทศที่รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว เป็นระยะการเปลี่ยนแปลงจากประเทศเกษตรกรรมไปสู่ประเทศอุตสาหกรรม การที่ประชาชนชาวไทยนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างสมบูรณ์ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา นับเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความคิดริเริ่ม และความสามารถในการประกอบการ นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พื้นดินและแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ ดังคำกล่าวที่ว่า "ไทยเป็นอู่ข้าวอู่น้ำ" ส่งเสริมให้ประเทศไทยสามารถเพิ่มผลิตผลทางการเกษตรมากมาย อาทิ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง ยางพารา และพืชผลอื่นๆ ส่งเป็นสินค้าออกในปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี นอกจากนี้แผ่นดินไทยยังมีทรัพยากรแร่ธาตุหลายชนิด รวมทั้งก๊าซ

กรรมชาตินอกชายฝั่งทะเล ซึ่งได้พัฒนานำมาใช้ประโยชน์เพื่อสนองความต้องการด้านอุตสาหกรรมและใช้สอยในครัวเรือน ในอดีตที่ผ่านมาการใช้ทรัพยากรเหล่านี้ยังขาดการอนุรักษ์ และใช้อย่างมีระเบียบแบบแผน ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรโดยไม่จำเป็น ตลอดจนก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรพื้นฐาน จนทำให้เกิดแนวคิดที่ว่าทำอย่างไร จึงจะใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีค่าเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการอนุรักษ์และมีความรับผิดชอบควบคู่กันไป (กรมวิชาการ 2534:1)

จากเหตุผลดังกล่าว ประเทศไทยตระหนักถึงภาวะสำคัญ ในการที่จะต้องดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนคุณภาพชีวิตของประชาชน รัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมขึ้นเมื่อปี 2518 และได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติขึ้นในปีเดียวกัน โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการศึกษาวิเคราะห์สภาวะและคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางในการส่งเสริม อนุรักษ์และแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศ ต่อมารัฐได้กำหนดแนวทางไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 มาตราที่ 65 ว่า "รัฐพึงบำรุงรักษาความสมดุลของสภาวะแวดล้อม และพึงจัดตั้งเป็นพิษที่ทำลายสุขภาพและอนามัยของประชาชน" สำหรับนโยบายรัฐบาล ได้มีการกำหนดเป็นนโยบายไว้อย่างชัดเจนในส่วนนโยบายด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ พ.ศ.2536 เป็นต้นมา เช่นกำหนดมาตรการควบคุมการใช้ประโยชน์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและเขตควบคุมมลพิษในพื้นที่วิกฤติ (นิพนธ์ วิเชียรสวรรณ 2537:62) แต่จากสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระยะเวลาที่ผ่านมากลับมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ได้กำหนดเป้าหมายให้มีสภาพพื้นที่ป่าไม้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศหรือประมาณ 120 ล้านไร่ โดยแบ่งเป็นป่าเศรษฐกิจร้อยละ 25 และป่าอนุรักษ์ร้อยละ 15 แต่จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมของกรมป่าไม้ เมื่อ พ.ศ.2528 พบว่าประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้เพียง 93 ล้านไร่หรือประมาณร้อยละ 29 ของพื้นที่ประเทศเท่านั้นและจากการสำรวจในปี พ.ศ.2531 พบว่าพื้นที่ป่าเหลืออยู่เพียง 89.9 ล้านไร่ หรือร้อยละ 28.03 ของพื้นที่ประเทศ (องค์การเอกชน 2535:1) การส่งเสริมการท่องเที่ยวก็ต้องเผชิญหน้ากับอุปสรรคเดียวกันกับที่อุตสาหกรรมบางประเภทเผชิญ นั่นคือ ปัญหามลภาวะที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจนั้นๆ เช่นน้ำเสียและขยะจากโรงแรม ไปจนถึงการทำลายมรดกทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม ดังจะเห็นได้ว่าสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของไทยหลายแห่งได้กลายสภาพไปเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเงินที่สุดได้แก่ เกาะพีพีจังหวัดกระบี่ จากกระแสนักท่องเที่ยวที่ตื่นตัวมาตั้งแต่ปี 2530 จนถึงปี 2534 ปรากฏว่าท้องทะเลย่านเกาะพีพี ต้องรับปริมาณนักท่องเที่ยวจำนวนมาก พีพีในชองเวลา 5 ปี จากหาดที่สวยงามว่าเลือกกลับเต็มไปด้วยขยะเกลื่อนหาด

ระยะลยอยู่ในทะเลที่มาจากเรือท่องเที่ยวขนาดใหญ่ และจากเจ้าของกิจการร้านค้าบนเกาะที่ชนทะเลลงเรือไปทิ้งในทะเลห่างฝั่ง (องค์การเอกชน 2536:35)

การที่คนขาดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ค่านิยมและพฤติกรรมที่เหมาะสมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวข้างต้น การให้การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนนับเป็นส่วนที่มีบทบาทสำคัญ ดังนั้น กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับองค์การยูเนสโก ปารีส โดยการจัดประชุมปฏิบัติการระหว่าง 11-15 มีนาคม 2534 เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์สิ่งแวดล้อม และนโยบายทางการศึกษาในประเทศไทย จากนั้นกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศทิศทางการและนโยบายสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้วยการจัดทำแผนแม่บทโครงการสิ่งแวดล้อมศึกษา (พ.ศ.2534-2539) ขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาของรัฐบาลภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ทั้งนี้ได้กำหนดเป้าหมายในแผนแม่บทโครงการสิ่งแวดล้อมศึกษาไว้ว่า

"เมื่อถึงปี พ.ศ.2539 นักเรียนทุกคนและประชาชนร้อยละ 60 เกิดความตระหนักในอันที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยวิธีการที่ถูกต้องและด้วยความภาคภูมิใจ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอันถาวรภาพ"

ในส่วนของประเทศไทย ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ได้เน้นการพัฒนาคุณภาพประชากรโดยเฉพาะด้านการศึกษา และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ตรงจุด คือการเปลี่ยนพฤติกรรมของคนที่เป็นสาเหตุของปัญหา ซึ่งอาจจะได้ผลดีกว่าการใช้เทคโนโลยีตามแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและกำลังจะเกิดอย่างไม่สิ้นสุด แม้ว่าปัจจุบันมีประชาชนโดยทั่วไป จะได้เรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยผ่านสื่อมวลชน และกิจกรรมขององค์กรเอกชนต่างๆ ก็ตาม ยังปรากฏว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมยังไม่ได้ลดลงจึงเป็นไปได้ว่าผู้คนยังขาดจิตสำนึกอย่างแท้จริงต่อสิ่งแวดล้อมอันจะนำไปสู่ พฤติกรรมที่ปกป้องรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น ดังนั้นความจำเป็นที่มนุษย์จะต้องให้ความสนใจกับการจัดการศึกษาเพื่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งกลายเป็นหนทางแห่งการแก้ปัญหาในระยะยาวจึงเกิดขึ้นสิ่งแวดล้อมศึกษาจะเป็นเครื่องมือที่จะแก้ปัญหา และสร้างเสริมคุณภาพของสิ่งแวดล้อมในระยะยาวได้ (อุบลพงษ์ วัฒนเสรี 2535:331)

การจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษานั้น สามารถทำได้ในการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภท ซึ่งจะมีวิธีการ กิจกรรมและเนื้อหาสาระที่แตกต่างกันไป ทั้งในและนอกระบบการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยมีการบรรจุเนื้อหาความรู้ และมีการพัฒนาการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในหลักสูตร ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2521 และได้มีการเพิ่มเติมปรับปรุงมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีการเน้นแผนสิ่งแวดล้อมศึกษาอย่างชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรจะต้องใช้ระยะเวลาานาน ซึ่งผลอาจจะไม่ทันกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกที นอกจากนี้การสร้างจิตสำนึกจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ดังนั้นการเรียนรู้ในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ การสร้างจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยประสบการณ์ตรงและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยตัวเอง และได้มีการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมจนเป็นวิถีชีวิตซึ่งกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงที่น่าจะเป็นทางเลือกทางหนึ่งที่สำคัญ และให้ผลการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาเจตคติและพฤติกรรมที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมประการหนึ่งก็คือ ค่ายสิ่งแวดล้อม(วราพร ศรีสุพรรณ 2535:192) นอกจากนี้การจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ยังนับเป็นการจัดการศึกษานอกชั้นเรียน(outdoor education) ที่เปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้ การฝึกทักษะต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาการทางเจตคติให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในส่วนนี้ได้มีนักการศึกษาชาวอเมริกัน คือไวโอลา มิทเชล (Viola Mithell 1970:16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมนอชั้นเรียน (outdoor education) ในลักษณะของค่ายสิ่งแวดล้อม หรือที่เรียกว่าค่ายอนุรักษ์ธรรมชาติ (Conservation Camp) ว่า เป็นปัจจัยสำคัญในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนา ความรู้ เจตคติ และทักษะ การศึกษานอกชั้นเรียนเป็นการให้คำตอบที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนรู้นั้นการศึกษานอกชั้นเรียนสามารถทำได้กับการศึกษาทุกระดับ ทุกวัย ทุกเวลา และในทุกสถานการณ์ ครูสามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาสภาพอากาศ การก่อตัวของกลุ่มเมฆ การหึ่งทลายของดิน หรือทำกิจกรรมที่ น่าสนใจอื่น ๆ เช่น การสำรวจ จำนวนและชนิดของพืชและสัตว์ ในบริเวณโรงเรียน และชุมชน

สำหรับการจัดการศึกษา เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยที่ผ่านมา แม้จะมีส่วนพัฒนาด้านความรู้ให้กับผู้เรียนได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่สามารถนำไปสู่การพัฒนาเจตคติและความตระหนักในความรับผิดชอบในการปฏิบัติ ที่เป็นวิถีชีวิตที่เหมาะสมต่อการรักษาสมดุลทางธรรมชาติได้ การใช้ค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอน ทำให้เด็กมีความสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น เพราะค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาถือเป็นกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ มีการเรียนรู้สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากการศึกษานอกห้องเรียน ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาปรับ

ปรุรงและเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้เป็นอย่างดี (ชม ภูมิภาค 2529:160) การจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมชนิดค่ายพักแรมอนุรักษ์ธรรมชาติ (Conservation Camp) ซึ่งถือเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของการศึกษานอกชั้นเรียน (Outdoor Education)

ค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษานับเป็นกิจกรรมนอกชั้นเรียน (Outdoor Education) ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ เจตคติ และทักษะในกระบวนการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ในลักษณะการจัดกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรง ในการศึกษากระบวนการทางธรรมชาติ อันเป็นฐานเชื่อมโยงสู่กระบวนการพัฒนาความรู้ เจตคติ และความตระหนักในความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ปัจจุบันสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสิ่งแวดล้อม และองค์กรเอกชน ได้ให้ความสำคัญกับการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษามากขึ้น และมีรูปแบบการจัดที่แตกต่างกันออกไป เช่น ค่ายศึกษาธรรมชาติเพื่อพัฒนาบุคลากรสำหรับเยาวชนด้วยโอกาส จัดโดยชมรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยบูรพา โครงการค่ายเยาวชนอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม จัดโดยภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ค่ายวิทยาศาสตร์หรือโครงการค่ายนิเวศวิทยา จัดโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เช่น โรงเรียนโยธินบูรณะ โรงเรียนมักกะสัน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนวัดอินทาราม เป็นต้น โครงการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โครงการค่ายนิเวศวิทยา ของมูลนิธิโกมล คีมทอง และโครงการศึกษาธรรมชาติ ของมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่า และพรรณพืชแห่งประเทศไทย เป็นต้น

การจัดกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาดังกล่าวข้างต้น เป็นกิจกรรมในลักษณะการศึกษานอกชั้นเรียน (Outdoor Education) ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาเจตคติด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญซึ่ง ดร.แอนน์บรินลีย์ (Ann Brinley) นายกสมาคมการศึกษานอกชั้นเรียนแห่งมินเนโซตา (Outdoor Education Association) เห็นว่า "ผลของการทดลองและการวิจัยทางการศึกษาแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์สื่อการเรียนทางธรรมชาติ จะเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและชุมชนได้ผลสัมฤทธิ์ดีกว่าการศึกษาในชั้นเรียนปกติ (อ้างถึงใน จรินทร์ ชานีรัตน์ 2519:88)

ดังนั้นการจัดกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาควรมีการจัดวางแผนการจัดกิจกรรม เพื่อศึกษาธรรมชาติอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และเหมาะสมกับสภาพธรรมชาติ วัฒนธรรมของสังคมไทยเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงในการที่จะพัฒนาเจตคติอันนำไปสู่การพัฒนาจิตสำนึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษามีการพัฒนาปรับเปลี่ยน

การจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาให้มีคุณภาพ และเป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้น เพื่อจะได้นำผลที่ได้จากการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ในด้านวัตถุประสงค์ การวางแผนดำเนินงาน การจัดกิจกรรม ระยะเวลา บุคลากร งบประมาณ และการประเมินผล

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชน และทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านวัตถุประสงค์ การวางแผนดำเนินงาน การจัดกิจกรรม ระยะเวลา บุคลากร งบประมาณ และการประเมินผล

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูที่เป็นคณะทำงานและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชน และทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ถือว่าครูและนักเรียนตอบแบบสอบถามด้วยความเป็นจริง และเต็มความสามารถ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา หมายถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มีการพักผ่อนและทำกิจกรรมร่วมกัน

สภาพการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา หมายถึง ลักษณะทั่วไปที่เป็นอยู่จริงของการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ในด้านวัตถุประสงค์ การวางแผนการดำเนินงาน การจัดกิจกรรม ระยะเวลา บุคลากร งบประมาณ และการประเมินผล

ปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา หมายถึง สถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่มีต่อการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา แยกออกเป็น

1. ตามความคิดเห็นของครูที่เป็นคณะทำงาน ในด้านวัตถุประสงค์ การวางแผนการดำเนินงาน การจัดกิจกรรม ระยะเวลา บุคลากร งบประมาณ และการประเมินผล
2. ตามความคิดเห็นของนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ในด้านการจัดกิจกรรม ระยะเวลา งบประมาณ และสถานที่

ครูผู้รับผิดชอบโครงการ หมายถึง ผู้อำนวยการ ค่าย ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลดำเนินงานและร่วมกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา

ครูที่เป็นคณะทำงาน หมายถึง ครูที่มีหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายในการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาและร่วมกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา

นักเรียนที่เคยร่วมกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา หมายถึง นักเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาทั้งในส่วนของสถานศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้จัด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู ในการพัฒนาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรและการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ องค์กรเอกชน และหน่วยงานที่สนใจในการพัฒนาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา
4. เป็นแนวทางในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษาต่อไป